

Täysistunto

Torstai 29.6.2017 klo 16.03—17.59

6. Lakialoite laiksi rikoslain 2 c luvun 5 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 25/2017 vp Ville Tavio ps ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

17.39 Ville Tavio ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rikollisia tulee rangaista, ei hyysätä. Rangaistusten tulee olla kunnollisia, ei vain selkään taputtelua ja pientä torumista. Suomen oikeuskäytännössä on selvästi nähtävissä, että törkeistä rangaistuksista langetettavia rangaistuksia olisi syytä koventaa. Vankeusrangaistus on tehokas pelote, joka ennaltaehkäisee rikollisuutta. Vankeusrangaistuksella on myös perusteellinen merkitys moraalialia ja lakien noudattamista ylläpitävänä asiana.

Annetuista vankeusrangaistuksista vapautuu nykyisin, kun vankilassa on istuttu tuomiosta kaksi kolmasosaa tai jopa vähemmän. Lähes kukaan ei istu Suomessa kokonaan sitä vankeusrangaistusta, mihin hänet on tuomittu. Kuka tämän nykyjärjestelmän on keksinyt? Tuomioistuimien antaa tarkkaan harkitun pituisia vankeusrangaistuksia, mutta sitten kenenkään ei tarvitse kärsiä niitä. Nykyinen järjestelmä on omiaan heikentämään kansalaisten tietoisuutta siitä, miten pitkään vankeusrangaistuksen saanut henkilö on tosiasiallisesti vankilassa: luet lehdestä, että raiskaaja tuomittiin neljän vuoden vankeusrangaistukseen, ja sitten totuus onkin, että rangaistusta istutaan vankilassa kaksi vuotta.

Mitä jos järjestelmä lähtisikin siitä, että se tuomio, mikä annetaan, kärsitään? Neljän vuoden vankeusrangaistus kestäisi neljä vuotta, viiden vuoden vankeusrangaistus kestäisi viisi vuotta, kuuden vuoden vankeusrangaistus kestäisi... No, te tajuatte, mitä tarkoitan. Rangaistuskäytännön tulisi olla selkeä, kansantajuinen ja läpinäkyvä. Voisivatko nykyjärjestelmän kannattajat kertoa minulle, kertoa perussuomalaisille, miksi neljän vuoden vankeusrangaistus ei saisi kestää neljää vuotta? Miksi viiden vuoden vankeusrangaistus ei saisi kestää viittä vuotta? Jos tahdotaan antaa lievempiä rangaistuksia, niin mitä jos annettaisiin sitten suoraan lievempiä rangaistuksia? Älkää esittäkö, että ne ovat kovempia kuin ne oikeasti ovat.

Arvoisa puhemies! Esitän tällä lakialoitteella, että vankeusrangaistukset istuttaisiin sen pituisena kuin ne on annettu, ja näin tulee tehdä ainakin törkeissä rikoksissa. Johonkin raja on vedettävä, ainakin törkeissä rikoksissa on istuttava. Jos vanki sitten käyttäytyy erinomaisen hyvin ja toiminnallaan vakuuttaa, että hän ansaitsee päästä ehdonalaan vapautteen, silloin tällainen voidaan myöntää — ei kuitenkaan niin kuin nykyisin, että käytännös-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2017 vp

sä jokainen vapautetaan ehdonalaiseen riippumatta siitä, mikä rikos, mikä teko siellä on taustalla. Rikollisia ei pidä palkita tyhjästä. Muistakaa, että rikoksella loukataan uhria. Rikollinen taas ei ole rikoksen uhri, uhri on rikoksesta kärsinyt. Suomalaisessa yhteiskunnassa ei tarvita enempää taivaanrannan maalausta ja unelmointia, Suomessa tarvitaan lakia ja järjestystä.

17.43 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Tavion lakialoite koskee tärkeää asiaa. Mielestäni erityisesti rankkojen väkivaltarikosten ja raiskausten kohdalla tuomiot saisivat olla nykyistä tiukempia ja tuomiot olisi istuttava täysimittaisina.

Rikosten ennaltaehkäisyyn tulisi panostaa nykyistä enemmän, ja rikoksista tuomittuja henkilöitä pitää pyrkiä auttamaan kaidalle polulle kaikin keinoin. Vankilaan tuomituista liian moni syyllistyy uudelleen rikokseen. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2015 lähes puolet vankilatuomion istuneista syyllistyi uusintarikokseen kolmen seuraavan vuoden aikana. Tämä on viesti siitä, että vankiloissa tulee pyrkiä edesauttamaan yhteiskuntaan sopeutumista, kun tuomio on istuttu. Tietysti kaikkien etu olisi, ettei vankilaan päädyttäisi ollenkaan. Vankeinhoito on vieläpä todella kallista yhteiskunnalle. Tuomioiden lisäksi tarvitaan tukitoimintoja. Alkoholi on mukana peräti neljässä viidestä väkivaltarikoksesta. Esimerkiksi tehokas päihdepolitiikka ja aikainen apu huumeriippuvaisille ja päihdeongelmaisille ovat keinoja vähentää tarvetta laittaa ihmisiä vankilan muurien suojaan.

17.44 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Yksi esimerkki aikaisempien lainsäätäjien käsittämättömästä lainsäädäntölogiikasta on tämä, että törkeistä rikoksista saatuja tuomioita ei istuta vankilassa loppuun asti. Niinpä ehdotammekin lainmuutosta, jonka myötä törkeisiin rikoksiin syyllistyneet henkilöt tuomitaan suorittamaan rangaistuksensa koko vankeusaika vankilassa.

Rikollisen näkökulmasta tämä suomalainen malli ehdonalaisesta vankeudesta on suorastaan jonkinasteinen vitsi. Meillä on vapautusautomaatti, jonka nojalla tuomiosta tarvitsee suorittaa vain osa ja sitten pääsee ehdonalaiseen. Jos ehdonalaisessa syyllistyy rikosiin, ei kuitenkaan joudu istumaan tuomiota täysimääräisenä loppuun. Eikö tämä näin lausuttuna kuulostakin suorastaan tahattoman koomiselta? Niinpä tämä esitys on ehdottomasti kannatettava. Sen ohella olisi myöskin tärkeää päästä eroon rangaistusten niin sanotusta paljousalennuksesta useiden rikosten kohdalla ja myöskin siitä, että rikoksentekijän ensikertalaisuus uusiutuu tiettyjen vuosimäärien jälkeen.

17.45 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Julkisuudessa tosiaan on välillä räikeitä tapauksia, ja niistä tulisi aina tulla kohtuullinen ja oikeassa suhteessa oleva rangaistus. Itse mietin sitä, että kun tuomioistuimessa tosiaan mitataan rangaistusta rikoslain mukaan, niin silloin ei huomioida juuri sitä tosiseikkaa, että henkilö istuu tietyn ajan vankeusrangaistuksessa, vaan se mitataan ikään kuin se istuttaisiin kokonaan, eli se on suhteessa siihen teon moitittavuuteen.

Edustaja Mäkelä otti esille myös tämän niin sanotun konkurrenssin, missä yhdistetään monta rikoslajia ja rangaistuksen mittaamisessa niin sanotusti tulee paljousalennus Suomessa. Näin se menee. Olen itsekin niitä tuomioistuimessa joutunut monesti laskemaan, ja niiden kanssa saa olla tosi tarkkana, ja se tietysti ei ole sinänsä hyvä asia.

Itse mietin tätä niin, että meillä voisi olla tuomioistuimella mahdollisuus harkita ja — tämä olisi jotenkin lisättynä niin, että "tuomioistuin voisi", vähän niin kuin Yhdysvalloissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 79/2017 vp

tietääkseni on — määrittää, milloin henkilö voi aikaisintaan siinä kyseisessä tapauksessa päästä ehdonalaiseen vapauteen. Toisaalta pitää aina ottaa huomioon, että törkeissä rikoksissa on olemassa sitten kuitenkin... Kaikissa lajeissa on törkeä tekemuoto, niin että itse en nyt ihan laajentaisi tätä ihan kaikkiin vaan jättäisin oikeastaan tuomioistuimelle sen harkintavallan, niin että tuomioistuin siinä yksittäisessä tapauksessa harkitsisi, mikä on kohtuullista, ja sitten voisi tietysti vaikka anoa sitä hyvän käytöksen, elämänmuutoksen ja muiden muiden syiden vuoksi.

Sillä reunaehdolla voisin tätä kannattaa mutta en ihan näin kategorisesti katsoisi. Mutta tämä on hyvä keskustelunavaus, koska ihmiset haluavat tästä keskustelua. Nythän on valmistunut tämä oikeustajuselvitys, joka nyt ei kuitenkaan ehkä tuottanut sitä toivottua tulosta, niin että siihen tuhrautuu nyt pari vuotta tärkeää lainvalmisteluaikaa.

17.48 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Kiitos, edustajat Elomaa, Meri ja Mäkelä, kun otitte kantaa tähän meidän rangaistuskäytäntöömme ja tapaamme tuomita nuo rikolliset.

Edustaja Elomaa otti hyvin esiin tämän ongelman uusintarikollisuudesta. Siitähän ei tietenkään päästä muuten pois kuin että pyritään pois siitä antamalla nimenomaan sitä tukea, ja tukea siinä sopeutumisessa yhteiskuntaan annetaan ilman muuta. Mutta iso ongelma tässä nimenomaan on varsinkin nämä viime aikoina julkisuudessaakin olleet henkilöt, jotka vapauduttuaan syyllistyvät aina uudelleen esimerkiksi henkirikokseen. Se on aivan käsittämätöntä, että Suomi on oikeusvaltio, joka sallii aina uudelleen saman henkilön syyllistyä henkirikoksiin tämän vapauduttua. Tässä tulee sellainen ihmisoikeuskysymys kyllä mieleen, että mikä on se tavallisen ihmisen ihmisoikeus, oikeus elämään — suurin ihmisoikeutemme — jos yhteiskunta antaa sellaisen vaaralliseksi jo täysin selvästi tiedetyn henkilön vapautua aina uudelleen tekemään se rikos aina uudelleen. Tämä on tosiaan aika vitsi, kuten edustaja Mäkelä sanoi tässä tästä järjestelmän niin kuin kategorisista heikkouksista. Sitä, minkä edustaja Mäkeläkin otti esiin, että ensikertalainen on uusiutuva asia, pidän itsekin aika naurettavana doktriinina — en tiedä, kuka sen on luonut. Mutta täytyy muistaa, että perussuomalaiset ovat ajaneet tähän muutosta aika vahvasti — se on ikävää, että se ei nykyhallitukselle sovi.

Ja edustaja Merelle ihan lyhyesti vielä kommentoin, että hänen näkökulmansa on [Puhemies koputtaa] mielestäni aika hyvä, eli tämä Yhdysvaltojen kaltainen katsominen — eli siinä mielessä tuomioistuimelle liikkumavaraa, ehdottomasti, [Puhemies koputtaa] tuomioistuimethan ne aina päättävät ne rangaistukset.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.